



„Edinost“

zhaja enkrat na dan, razun nedelj in praznikov, ob 6. uri zvečer.

Naročnina znaša:

Za celo leto 24 kron
za pol leta 12 „
za četrt leta 6 „
za en mesec 2 kroni

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo posamezne številke po 6 stotink (3 nvč.); izven Trsta pa po 8 stotink (4 nvč.).

Telefon št. 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglaš

se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom Posilana, osmrtnice in javne zahvale domači oglašit. se računajo po pogodbi

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nepravilni dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglaš sprejema upravništvo. Naročnino in oglaš je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravništvo, in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcijski lista „Edinost“.

Natisnila tiskarna konsorcijski lista „Edinost“ v Trstu

Volilni shod na Krožadi

(nad Koprom, občina pomjanska) v nedeljo dne 25. t. m.

To je bilo najznameniteje zborovanje, kolikor jih je bilo še dosedaj na Pomjanski.

Ko so odposlanci političnega društva »Edinost« — spremljani od krdela »Kolašev« — dospeli na mesto zborovanja, je kar vrvelo ljudstva na ulici, na čelu mu župnik Šašel in župeupravitelj Cink. To je bilo pozdravljanje, to je bilo stiskanje rok in veselo vsklikanje: kaj bolj pristranskega si človek ne bi mogel misliti. In svečanost trenutka je povzdigovala prelepa pesem, ki je donela iz grl možkega in mešanega zbora iz Šmarji.

V hipu se je napolnilo vse poslopje posestnika Petra Kluna, toliko spodnji prostori, kjer je bilo zborovanje, kolikor tudi v prvem nadstropju. A tudi potem še je ostalo vse polno ljudi na prostoru pred hišo.

Zborovanje je otvoril podpredsednik političnega društva »Edinost«, gosp. dr. Gustav Gregorin, predloživši gospoda župeupravitelja Andreja Cinka predsednikom zborovanja.

Gospod Cink je v lepem govoru pozdravil zborovalce. Lepo število zbranih mu je v jamstvo, da bomo jutri združeni in zlozni branili svoje pravo. Hvaležni moramo biti rodoljubom iz Trsta, ki so se podali na dolgo pot, da nam povedo, katera je prava pot. Dozdaj smo bili otroci, katerim je ukazovala mačeha, ali treba pokazati enkrat, da smo odrasli v gospodarje na svoji zemlji. (Burno vsklikanje.)

Prvi se je oglašil za besedo gospod dr. Otokar Rybář, viharo pozdravljen od zborovalcev. V daljšem, lepem, poljudnem govoru je razlagal ljudem pomen in važnost volitev volilnih mož, a razložil je tudi, da je vsakemu volilec v dolžnost, da se udeleži teh volitev. Ta dokaz je podal s tem, da je v živih barvah in na način, ki je umeven priprostim ljudem, načrtal pomen in naloge parlamenta. Predložil je ljudem, kakšni so nasledki, če ne pošljemo tja gori pravih mož. Jedno je, če pošljemo tja gori svojega človeka, a vse drugače, ako pošljemo človeka, ki ni naš in ki ne čuti z nami. Nasprotniki meščani poznajo to razliko in zato trošijo toliko denarja in hujšajo, da bi bil tudi z našimi glasovi izvoljen njihov mož. Oni hočejo, da zastopnik na Dunaju brani njihove koristi in ne naše. Drastično je opisoval go-

vornik, kakih sredstev in sleparstev se poslužujejo nasprotniki za časa volitev. O volitvah merijo ceste in delajo vse možne načrte — po volitvah pa kakor da niso nikdar merili in obljubljali. Potem pa je govornik lepo obrazložil namene, ki vodijo nas, ko prihajamo med ljudstvo na deželi. To je sorodstvo krvi in vzajemnosti interesov. Mi moramo želeči, da bo v Istri izvoljen mož, ki bo delal za slovensko ljudstvo, ker bo s tem ob enem branil tudi pravice rojakov po drugih krajih. Govornik je pozival torej zborovalce, naj izvolijo prave moze v svojo in vseh svojcev in sosedov korist. (Navdušeno pritrdjevanje.) Potem je izvajal, kako dobro so mu znane razmere v občini pomjanski, kako dobro ve, koliko so naši rodoljubi morali že prestati v ljutih borbah, ki se bijejo v tej občini. Ognjevito besedo je dokazoval, kako sramotno in žalostno je to, da je v tej občini še takih ljudi, ki se prodajajo. Živino se kupuje in ne ljudi! (Frenetičen aplavz. Vriš med poslušalci.) Tak človek prodaja svoje največje pravo. Drugod pa se ljudje potegujejo za volilno pravico in uprizarjajo celo revolucije v dosego iste. Naši prodanci pa mečejo od sebe to pravico za sramotni Judežev groš! S tem ne škodujejo le sebi, ampak tudi svojem bližnjemu, vsemu narodu. To je pravica, s katero moremo užugati nasprotnika! (Gromči živio-klici.) Zato je uverjen, da ni nobenega med današnjimi zborovalci, ki bi jutri prodal svoj glas, ampak da bodo vsi volili tako, da pojde na Dunaj pošten slovenski mož. (Govor Rybářev je napravil globok utis na zborovalce, kar se je videlo iz raznih vsklikov in dolgotrajnega vrvenja med zborovalci.)

Naslednji govornik, g. Makso Cotič, je v daljšem govoru, na podlagi konkretnih slučajev, slikal paralelo med tem, kar počenjajo signori v deželnem zboru istrskem in med delovanjem jednega Spinčiča in Laginja. Predložil je zborovalcem, kako je Laginja največji dobronik ljudstva, ako ne bi bil storil drugega, nego da je izvojeval, da se je brisal dolg od zemljiške odveze. Govor o tužnem kulturnem stanju ljudstva v Istri je povdarjal govornik, kako je dandanes le v vednosti moč, kako se more danes le tisti vzdržati v gigantskem gospodarskem boju, ki si je pridobil potrebnega znanja, kako da bo ta boj postajal vedno hujši, ker ekzistenčni pogoji postajajo težavnejši in težavnejši, in to toliko za posamičnika kolikor za

cele narode; kako vsled tega spoznanja vsi narodi na svetu doprinašajo vse žrtve, da odpirajo vire znanju — šole in da olajšujejo obiskovanje šole. A kaj se godi pri nas? Pri nas pa si izmišljajo peklenska sredstva, da otežujejo obisk šole, tu se nalagajo davki na izobraževalna, kulturna sredstva, v jedini ta namen, da bi ljudstvo omrzilo šolo. Tu uvajajo šolske takse, katerih siromašni seljak, zlasti ako ima več dece, absolutno ne more zmagovati. Mesto da bi torej ljudi navajali v šolo, je podé iz šole! Mesto da bi gledali, da bi ljudstvo s pomočjo šole povzdigali iz duševne in materialne bede, mu zapirajo šolo z visokimi taksami in je tlačijo v bedo. Našim možem, našemu Laginju pa je parola: šol, šol, šol! Zato so se gigantski borili proti šolskim taksam, v deželnem zboru in na Dunaju. Že to samo priča, kdo je oni, ki hoče dobro našemu ljudstvu in kdo oni, ki je hoče tiščati v bedi, da bi je še nadalje izkoriščal. Proti tem ljudem moramo izvojevati borbo, a ne le doma, ampak tudi na Dunaju. Izvojevati pa jo moremo — z glasovnico v roki. Že na shodu na Miljskem hribu je rekel ekspozit Notar: naši glasovi so naši bataljoni! Noben in tudi najboljši general ne more izvojevati zmage, ako nima dovolj vojakov. Kdor ima več armado, ta ima več nade do zmage. Zato vas rotim prijatelji — tako je zaključil —, rotim vas v imenu vaše koristi, v imenu vsega, kar je plemenito in dobro, da združite jutri svoje glasove v bataljone, ki nam izvojujejo zmago! (Ta izvajanja so na nekaterih mestih, zlasti v onem delu o šolstvu, napravila neopisljiv utis. Pritrdjevanje je bilo neprestano in videli smo v prvih vrstah sivolasih mož, ki so si — brisali solze.)

Predsednik Cink je začel potem spovzdignjenim glasom, prosé zborovalce, naj si vzamejo k sreč te besede, ki so jih čuli do sedaj. Naj ne slušajo ljudi, ki imajo le strupa za nas, ki nas psujejo s sužnji. Potem je podajal jako primernih izglede v dokaz, kako absurdno je, ako nam nasprotniki govorijo, da mi nočemo miru. Tu imamo n. pr. dva igralca. Jeden je navihani slepar, drugi ne pozna igre in je — pošten. Kdo dobiva, tega ne treba praviti. Pa vse jedno, ona dva igrata — mirno naprej. Ali prišel je tretji blizu in kmalu je sprevidel sleparstvo. Moč je opozoril nevednega reveža, kako ga oni drugi slepari! In — nastal je prepir in pretep! Ali kdo je kriv na prepiru? Morda oni, ki je opozoril reveža na sle-

parstvo! Ne, ta je storil dobro delo, a kriv je oni, ki je sleparil! Tako je tudi v naših sedanjih bojih. Ljudstvo je bilo sleparjeno, prišli so pravi prijatelji, ki opozarjajo ljudstvo, kaj se žnjim godi in — prišlo je do boja. Ali pa so ti prijatelji krivi na boju? Ne, krivi so le oni, ki so ljudstvo sleparili. Zato naj nam ne govorijo o miru, ta boj je potreben in se mora izvojevati. Tam gori — govornik je pokazal na bližnje pokopališče — je tudi mir. Ta mir nam ne odide. Vsi bomo uživali mir v grobovih. Ali dokler smo tu, dokler smo živi, nočemo miru, ki vlada nad grobovi, hočemo življenje in se bomo bojevali, dokler ne pride tisti mir, ki bo pomenjal življenje, mir, ki nam vzraste iz pravice. Zato ne smemo omagati v tem pravičnem boju. In ne plašimo se, ako so oni drugi močni! Hrast je velik in črv je majhen. Črv pa gloje in gloje in hrast se slednjič posuši. Tudi mi moramo glodati, pet, deset, petnajst let, slednjič mora pasti hrast krivice. Ko bodo videli nasprotniki, da ni nikogar več med nami, ki bi jim šel na roke, ne bodo prihajali več med nas slepariti ljudstvo in — mir bo! Zato je zaničevanja vreden vsakdo, ki jim gre še na roko, kajti pregreša se proti onim, ki se svojo borbo delajo — za mir! (Prizora, ki je sledil tem besedam, ni lahko opisati. Utis se je čital na vseh obrazih.)

Naslednji govornik, g. dr. Gustav Gregorin, je v živih besedah rekapituliral vso zgodovino bojev v občini pomjanski, od prvega začetka narodnega preporenja pa do danes, opisoval je, kako se je polagoma narodna zavest vzbujala in kako smo po orjaških borbah občino dobili v svojo roko. Ko so nasprotniki videli, da jim je odzvonilo v tej občini, začeli so s peklenskimi intrigami, ki so jim vspevale, ker jim je šlo vse na roko. Dosegli so razpuščenje občinskega zastopa in slednjič so storili peklenski korak, da so občino razkrojili, da si vsaj v enem delu zagotove gospodarstvo: razdelili so občino. Ali današnje zborovanje v tej občini, kjer so menili, da jim bo odslej gospodarstvo zagotovljeno za vedno, to zborovanje priča, da so se temeljito motili. Tudi tu se že krepko vrši isti proces, ki se je izvršil v prejšnji celi in skupni občini. Tudi ta občina postane naša prej ali slej! (Viharno pritrdjevanje.) Govornik je opozarjal zborovalce, da se je že dvakrat ravno v občini pomjanski odločilo za Laginjev mandat. Zborovalci naj pomislijo, kolika čast bo to

PODLISTEK

Poljub.

(Ruski spisal A. P. Čehov; preložil Al. Benkovič.)

Devetnajsti dan maja meseca ob osmih zvečer se je ustavilo vseh šest baterij N—ske rezervne topniške brigade, idočé v tabor, za prenočevanje v selu Mestičkih. Ravno v največji zmešnjavi, ko so nekateri častniki begali okoli denarja in hujšajo, da bi bil tudi z našimi glasovi izvoljen njihov mož. Oni hočejo, da zastopnik na Dunaju brani njihove koristi in ne naše. Drastično je opisoval go-

njali nekateri častniki, razhajajoči se na svoja stanovanja. »Človek bi rad spal, a tu prihaja ta von Rabbek s svojim čajem! Že vemo, kakšen čaj je to!«

Častniki vseh šestih baterij so se živo spominjali dogodka lanskega leta, ko so bili za časa manevrov, oni in žnjimi častniki kosaškega polka, pozvani na čaj od nekega grofa graščaka, dosluženega vojaka. Gostoljubni in dobrosrčni grof jih je prijazno sprejel, nabasal in napojil, ter jih ni pustil v vas prenočevati, ampak jih je prisilil, da so prenočevali pri njem. To je sicer vse lepo, lepšega si niti želeči ni treba, a na nesrečo se je dosluženi vojak čez mero veselil z mladino.

Do jutranje zore je pripovedoval častnikom epizode iz svoje krasne minolosti, vodil jih je po sobah, razkazoval drage slike, stare risarije, redka orožja, čital izvirne dopise visoko stoječih oseb, in izmučeni, utrujeni častniki so poslušali, se čudili in, hrepené po posteljah, zevali v rokave; ko jih je naposled gospod odpustil, je bilo že prepozno za spanje.

Morda je tak tudi von Rabbek? A naj bo tak ali drugačen, izogniti se ni bilo mo-

goče. Častniki so se oblekli, očistili ter šli iskat graščakov dom. Na trgu pri cerkvi so jim povedali, da se k gradu lahko pride od spodaj za cerkvijo, ako se gre doli k reki, potem pa po bregu prav do vrta, tam pa jim že drevored pove, kam treba; ali pa od zgoraj — naravnost od cerkve po cesti, katera se pol vrste od vasi dotika grajskih skednjev. Častniki so se odločili, da pridejo od zgoraj.

»Kateri von Rabbek pa je to?« so ugibali po poti. »Ni-li morda tisti, ki je pri Plevni veleval N—ski konjiški diviziji?«

»Nikakor ne, oni ni bil von Rabbek, marveč jednostavno Rabbe, a brez »von«. — In tako lepo vreme!«

Pri prvem grajskem skednju se je pot cepila: jedna veja je vodila naravnost ter izginjala v večerni megli, druga pa je vodila na desno k grajskemu poslopju. Častniki so obrnili na desno in pričeli govoriti tiše... Na obeh straneh ceste so se vlekli zidani skednji z rudečimi strehami, nepripravi in nerodni, jako podobni vojašnicam pokrajinskega mesta. Spredej so se bliščala okna gospodskega dvorca.

»Gospodje, dobro znamenje!« je rekel

jeden izmed častnikov, »naš vižel gre naprej: čuti torej, da bo tam dobička...«

Poročnik Lobitko, visok in močan, ali čisto brez brk (imel je petindvajset let, a na njegovem okroglem obličju se doslej še ni pokazala sila vegetacije), ki je šel pred drugimi ter se je v brigadi poslavil s svojim vohom in spretnostjo, od proslavljenega prisotnost žensk, se je obrnil in rekel:

»Da, tam so gotovo ženske. — To čutim instinktivno...«

Na pragu dvorca je častnike sprejel sam von Rabbek, častivreden starec, kakih šestdeset let, civilno opravljen. Stiskaje gostom roke je dejal, da je jako vesel in srečen, a da prosi gospode častnike, naj mu odpuste, da jih ni pozval k sebi na prenočevanje; prišli sta k njemu dve sestri z otroci, bratje in sosedje, tako, da ni ostalo niti jedne prazne sobe.

General je vsem stisnil roko in smehljal je prosil odpuščenja; a na obrazu se mu je videlo, da se gostov ne veseli tako, kakor lanski grof, in da je pozval častnike samo zato, ker je po njegovem mnenju tako zahtevala spodobnost. In tudi častniki, idočí gori po mehkih stopnicah in poslušajoči ga, čutili

Vesti iz ostale Primorske.

× Živela Nova vas! Pišejo nam: Po zadnjih državnozbornih volitvah smo na tem mestu pohvalili Novovasčane, ker so šli v Kastel in volili kakor en mož za naše volilne može. Danes moramo zopet in še posebej pohvaliti te uzor-korenjake! Takih vasi, kakoršnja je Nova vas, je le malo v naši trpinčeni Istri. Pomislite: ta vas je pod komando glasovitega Pirana, istotako kakor sta Padena in Sv. Peter. Nova vas je dala vseh svojih 70 glasov za naše može, med tem ko je nadučitelj tamošnji rojak zmešal Padence in Sv. Peterčane, tako, da so oboji skupaj dali za nas le 26 glasov! Kakor hvalimo vrle Novovasčane, tako bi morali grajati Padence — ker so oni zakrivali, da smo propadli — v V. kuriji za 18 ozir. 8 glasov in v IV. za 22 ozir. 11 glasov!

Ali ne, mi nočemo napadati Padencev, pač pa hočemo govoriti s Sovičem! Za danes omenjamo le, da so Novovasčani (možje, žene otroci) jokali, da so videli »svojo nesrečo« (tako so imenovali poraz). Žene in otroci so prosili Boga, naj bi nam dal zmago, kar se za sedaj ni izpolnilo — ker je bilo vsaj pol naših izpuščenih iz volilnih list in ni nikdo zanje reklamiral!

Srce nas boli, ko se spominjamo, koliko žalosti smo čitali na obrazih Novovasčanov po dovršenih volitvah. Lahki ali prodanci so kričali »Viva I. Istra«, naši pa: Ven z lahoni, živeli Sloveni!

Piranske gospode je bilo vse polno. Med drugimi naj imenujem župana Bubba, podžupana Frogiaconio; stoljarja Depangerja, občinskega tajnika (»komisarja«, ki je pa le redar v Piranu!) Soviča, (ki je najstrastnejše agitiral!) in še šest drugih »veljavnih gospodov«!

Okr. glavar Schaffenhauer je vodil volitve nepristransko. Mir se ni kalil, za kar gre zasluga jedino-le gg.: župniku Šašlju in Počivalniku, ki sta porabila ves svoj vpliv, da sta mirila do skrajnosti razburjene domačine. To povdarjamo posebno v ilustracijo lažnjivih trditvev od strani naših nasprotnikov, češ: da so duhovniki oni, vi ščuvajo ljudstvo in sejejo nemir. Sploh moramo povdariti to, da sta se rečena dva gospoda pokazala uzornima: odločna ali tudi trezna voditelja naroda. Na zasluge teh dveh mož naj voditelji naše stranke v Istri ne pozabijo nikar! Nikoli še nam ni bilo tako živo pred očmi, kakor nam je v tej volilni borbi, kaj so za naš narod v Istri taki duhovniki! Ne, ne da bi hotel hvaliti samega sebe, vendar reče lahko tudi pisec teh levic, da je pomagal po svojih močeh v to, da se mir ni kalil.

Zgubili smo, ali gotovi smo, da smo zgubili zadnjikrat! V to so nam najboljši porok vrli Novovasčani. Bog živi Novo vas in njene prebivalce, izvemši kapovilo, ki pa pride pozneje na vrsto v predalih »Edinosti«! Povem naj še, da ta poslednji ne more in ne sme biti več zastopnik Nove vasi, zato bodo skrbeli njega sovasčani! Vsa Istra naj se izgleduje v teh junakih, ki zaslužijo popolno naše priznanje in iskreno zahvalo!

Diviti se moramo njihovu junaštvu tem bolj, ker so siromaki v kleščah proslulega Pirana! Da, da, tudi v neposredni bližini Pirana, ki je bil vsikdar oporna in »ačeta točka vsaki prokleti akeiji — kakor n. pr. revoluciji radi dvojezičnih tabel — da, tudi v neposredni bližini Pirana se je jelo svitati, se je jelo jasni, tudi na te kraje so jeli padati topli žarki naše narodne ideje, ideje narodnega preporajanja! Še je oblakov na obzorju, ki ne dajo, da bi se nam solnce narodne slobode kazalo v polnem veličastnem svitu svojem, ali sveža sapa je že tu, ki v nedolgi bodočnosti prežene tudi te oblake! Živela naša Nova vas!

× Iz Sežane nam pišejo: V nedeljo dne 18. t. m. smo imeli v Sežani veselico sv. Cirila in Metoda. Žal le, da je neki navstali požar mnogo pokvaril, ker sicer bi bila udeležba gotovo večja. Tako pa je marsikdo moral izostati. Vendar je bilo udeležencev od vseh stranskih vasi. Vzlasti gg. učiteljev in učiteljic je bilo mnogo.

Samo to obžalujem, da se je veselica vršila pod imenom sv. Cirila in Metoda; bolj bi bilo pristajalo, ako bi se bila vršila pod kakim drugim imenom, recimo morda: »Schulfereina«, ali pod katerimkoli takim imenom, kajti, kar je bilo sežanske gospode in učiteljice ni bilo čuti nego: Entschuldigen, bitte, pardon itd. Saj tudi jaz vem, da gospoda znajo nemški in gospice učiteljice tudi niso zastoj trgale obleke v Goriškem učiteljsku,

da bi se ne bile naučile nemški; ali na takih narodnih veseliceh vendar ni posebno pohvalno, ako se gospoda, ki so Slovenci ali pa vsaj znajo slovenski, tako izogibljejo našem jeziku.

Kar se tiče izvajanja programa, moram pa že izreči vse priznanje.

Udeležnica.

× Grozen detomor. Svojedobno smo poročali, kako je neka Katarina Luznik — menda iz Volč — umorila svoje novorojeno dete s tem, da je je razsekala in vrgla deloma v neki kanal, deloma v neko stranišče v Gorici. Te dni se je vršila proti tej grozni ženski razprava na porotnem sodišču v Gorici. Obtoženka je povsem mirno pripovedovala, kako je izvršila zločin, kako je krepko potegnila za ročico, ker je ni mogla hitro odrezati tako je skrila vse skupaj v posteljo, kako je naslednjo noč mirno spala. In kako je, vrgši dele trupla v kanal ozir. stranišče, potem obedovala. Ko jej je predsednik pokazal ročico, shranjeni v spiritu, je ostala povsem mirna in na dotično vprašanje predsednika sodišča se je izgovarjala le, da nje ljubimec ni hotel nič vedeti o njej. Porotniki so jednoglasno potrdili vgrajanje krivde in sodišče je obsodilo Luznikovo v 12 let težke ječe, s posti, in v zapiranje v posebno celico.

Vesti iz Kranjske.

* Mrtvo žensko truplo so našli v soboto dopoldne za tovarno za klej pri Ljubljani. Truplo je ležalo v jami, v katero se izteka voda iz tovarne in je moralo že dlje časa ležati v vodi. Policija je pustila truplo do prihoda komisije v vodi in je dala fotografirati ves kraj okoli jame. Na licu mesta se ni moglo konstatirati, kdo in odkod je bila ženska in če se je izvršilo zločinstvo.

* Mestna posredovalnica za delo in službe v Ljubljani je prejela od 4. januarja do 16. novembra letos 2913 prošenj za delo in 2622 deloponudeb. 4592 delavcev je bilo 2906 odprtih mest nakazanih in v 1740 slučajih se je delo sprejelo.

* Prešernova stoletnica v Ljubljani se ima vršiti na impozanten, vreden način. Obči program smo že priobčili. Sedaj je župan gosp. Ivan Hribar izdal poziv na meščanstvo, naj o priiliki Prešernove stoletnice okraši hiše z zastavami. Seveda bodo bogato okrašena tudi vsa mestna poslopja. Dne 2. dec. bo pevski zbor »Glasbene Matice«, združen s pevskega zbori »Slavec«, »Ljubljana« in »Trgovsko pevsko društvo« na slavnostni akademiji pel pod vodstvom gosp. Hubada dva zbora; in sicer pred govorom Jenkovo »Molitev«, po govoru pa Nedvedovo »Prešernu«.

Tudi na ljubljanskih ljudskih šolah se bo Prešernova stoletnica po soglasnem sklepu c. kr. mest. šolskega sveta praznovala s primerno svečanostjo v šolskih telovadnicah, na kateri se bo učencem pojašnjeval pomen dneva ter se bodo deklamovale nekatere Prešernove pesmi. Po slavnosti bodo učenci imeli prosto. Tudi na nemških ljudskih šolah bo ta dan brez pouka in se učencem na kratko razložil pomen praznika.

»Glasb. Matica« priredi še posebej dne 9. dec. v »Nar. domu« slavnosten koncert na čast Prešernu. Po koncertu prirede pevci »Prešernov večer«.

Vesti iz Koroške.

»Narodna šola« v Velikoven. S to šolo se zopet bavijo celovške »Freie Stimmen« v članku: »Die windische Trutzschule in St. Ruprecht«. Da to niso nikake pohvalne »štine« o slovenski šoli, je več nego umevno. Dopisnik pravi, da je šola letos zelo slabo obiskana ter kar nori veselja, češ, da otroci izstopajo iz iste ter vstopajo v nemško mestno šolo. Na to odgovarja »Mir« s sledečimi številkami: V prvem razredu »Narodne šole« je 60, v drugem 58, in v tretjem 54 otrok, skupaj torej 172 otrok. Izstopilo je pa iz »Narodne šole« šest otrok. »Da se je pa to zgodilo«, piše »Mir«, »temu se ni čuditi, saj je vsak nemško-nacijonalni Velikovčan poklican rogovilež zoper našo šolo, največ v tem oziru se pa trudi neki gotovi rogovilež, kateri bi imel po svojem stanu skrbeti za kaj drugega! Njegovo počenje je hočemo o svojem času primerno osvetliti v nov dokaz, da je poturica hujši od Turka. Dalje piše »Mir«: »Sploh se bife tukaj kulturna borba v najplemenitejšem pomeni besede, borba med krščansko prosveto in protikrščanskim duhom, ki ga izpuhteva

naše mesto tudi na okolico, borba med slovenskim življenjem in nemškim nasilstvom. Da se o taki veliki borbi, kakor o vsaki vojni, nahajajo tudi mrtvi in ranjeni, je celo naravno in nas nikakor ne plaši.« Kvasenje Nemcev o nemškem »kulturnem jeziku« označuje »Mir« kakor sredstvo kruhorstva, češ: »Slovenščine se ne marajo učiti naši nasprotniki, radi tega naj se Slovenci učé nemščine, da bodo nemški uradniki tudi nadalje zasedali mastne službe v slovenskih pokrajinah. Ali svet napreduje, prihodnost pripade Slovanom! To uvidevajo že naši nasprotniki sami, saj so zdaj v novootvorjeni tukajšnji meščanski šoli začeli sami slovenščino učiti in to v tisti »deutschen Burg in der deutschen Stadt«, kakor je župan Pinterič (!) imenoval povodom njene otvoritve imenovano šolo. Mi z zadoščenjem pozdravljamo ta kulturni napredek kakor znamenito znamenje časa.«

Razne vesti.

950 konj za južno Afriko. Prihodnji mesec pride v reško luko parobrod, ki ukrea 950 konj iz ogrske za angleško vojno v južni Afriki. To je že 16. parobrod, ki popelje ogrske konje v Afriko. Dokaz nevtralnosti — ka-li?

Loterijske številke, izrebane dne 24. novembra t. l.

Dunaj	12, 14, 18, 89, 81.
Gradeo	59, 47, 57, 41, 12.

Brzjavna poročila.

PARIZ 25. (K. B.) »Echo de Paris« javlja, da odputuje Krüger v ponedeljek zvečer v Bruselj, kjer ostane dva dni; odtod da se poda v Haag in v Berlin.

Volitve volilnih mož.

PAZIN 26. (Priv.) V Čepiču (za V. kurijo) zmagali naši jednoglasno, v Kršanu z veliko večino. (V poslednji sekciji je bilo nekoliko nevarnosti. Op. ur.)

Z dunajskega vseučilišča.

DUNAJ 26. (K. B.) Oglas rektorja dovoljuje zopet nositi barve in takozvani »bumele«, kar je bilo prepovedano od 11. maja t. l. Ta naredba je izdana z ozirom na garancije, ki jih je rektor dobil od dijaških društev glede vzdrževanja miru in reda na vseučilišču.

Zdravje carjevo.

LIVADIJA 25. (K. B.) Današnji buletin (ob 11. uri dopoldne) se glasi: Car je preživel včerani dan mirno. Ob 3. uri popoldne je poskočila temperatura na 39,7, utrip je znašal 88. Ob 9. uri zvečer temperatura 39, utrip 80. Ponoči je car spal dobro. Danes jutro moči in obče stanje zadovoljivo. Komplikacije ni opaziti. Ob 9. uri zjutraj temperatura 37,5, utrip 75.

Iz italijanskega parlamenta.

RIM 25. (K. B.) Komora jo razpravljala o proračunu vojnega ministerstva. Dnevna reda, kakor so ju predlagali socialisti, da bi se izdatki za vojsko znižali za sto milijonov in število vojev od 12 na 8, sta propadla.

Krüger v Evropi.

PARIZ 25. (K. B.) Krüger se je posvetoval z drom. Leydsom in svojimi ministri; drugega ni sprejel nikogar. Skupina mladih ljudi je demonstrirala pred uredništvoma »Libre parole« in »Intransigeant«, a redarstvo jih je razgnalo.

Ustaja na Kitajskem.

LONDON 24. (K. B.) »Standardu« javljajo iz Washingtona: Poročilo, da bi Zjedružene države v slučaju razdelitve Kitajske nameravale polastiti se nekega kosa zemlje v luci Amoy, je neopravičeno. O takem načrtu da ni bilo nikdar govora.

LONDON 26. (K. B.) »Reuter« javlja iz Pekinga z dne 24. t. m.: Kolo diplomatov je imelo danes predpoludne sklepno sejo, v kateri so določili v sporazumljenju pogoje za preliminarno pogodbo. Sedaj preostaje le še, da posamezne vlade odobrijo te pogoje; potem pričnejo temeljem istih pogajanj s pooblaščenici kitajske vlade. Besedilo teh pogojev še ni objavljeno; vendar je obče mnenje, da se glavne poteze preliminarne pogodbe v bistvu strinjajo s pogoji, priobčenimi velešilam s francosko noto. Ti pogoji bi se glasili: 1.) Koznovanje princev - kolovodij; 2.) plačanje primerne odškodnine za krivice, ki so jih Kitajci storili podanikom posameznih omikanih velešil; 3.) namesčenje močnega oddelka v varstvo poslaništev in 4.) zasedanje neklih točk v ozemlju med Pekingom in Taku-om.

Trgovina in promet.

Tedensko tržno poročilo.

V Trstu, dne 24. novembra 1900
(Cene vseh predmetov veljajo brez carine.)

Kolonijalno blago: Kava: Prve dni tedna so na merodajnih trgih poskočile cene za 30%; zahtje dne se je ta višek zopet izgubil. Brazil je znižal svoje zahteve za 1½ do 2 shillinga ter se je približal cenam, ki so sedaj na terminskih trgih v navadi. Na našem trgu, ki je sledil merodajnim, so cene padle za 1 do 2 K nasproti prošemu tednu.

S trga je bilo vzeti 600 vreč kave Santos od navadne do fine po 42 do 50 K za 50 kg. Na skladiščih se nahaja 20.112 q. kave. Dovoz je znašal od 16. do 22. nov. 1900.: iz Adena 205 fardov, iz Portsaída 658 vreč in razne proizvodnje 2977 vreč kave.

Popper. Dasi so cene o ponudbah na važnih proizvodnih trgih padle, se položaj na našem trgu ni spremenil ter so ostale cene za blago iste, kakor so bile prošli teden:

popper Singapore	K. 75.—
„ Tellicherry „	74.50
„ Batavia „	69.—
„ Penang C „	69.—
„ Penang D „	68.—

Dovoz: 160 vreč popra iz Portsaída.

Piment. Položaj vedno slab; malo povpraševanja. Gotovo blago 36 do 37 K.

Klinčki. Cene so znatno padle; včeraj se je zahtevalo 52 K.

Cassi lignea. Položaj vedno trden; proćajalo se je izbrano blago po 56 K, novi »Standard« po 52 K.

Sladkor. V obće je bil položaj na vseh važnih trgih, kakor tudi na našem, miren. Tukaj je bilo minoli teden malo prometa; zaključili smo o naslednjih cenah:

Za gotovo prevozno blago, voznine prosto v Trstu s škontom 20%:

Centrifugalni pilé . . .	27 — 27½ K
Melis-pilé	27 ¼ — 27¾ „
Concassé	27 ½ — 28 — „
V soleh po 1.80 do 2 kg.	29 ¾ — 30 — „
Koeke v zabojih po 25	
in 50 kg.	29¾ — 30½ „

Za naročbe november-mareij:

Centrifugalni pilé . . .	27 — 27¾ K
Melis	27 ¼ — 27½ K

Dovoz po železnici, iz notranjosti, je znašal od 16.—22. novembra: 47.600 q. (proti 73.700 q. v isti dobi lani).

Zaloga je znašala dne 21. novembra: 93.300 q. (90.311 na skladiščih). Lani je znašala zaloga v isti dobi 56.900 q. in sicer 53.670 q. na skladiščih.

Žito. Prošli teden ni bilo nič prometa ter je bil trg miren in stalen. — Zaloga je znašala: 200 q. pšenice, 1552 q. turščice in 300 q. ovsa.

Bombaž. Malo prometa; trg miren.

Moka. Malo prometa; trg miren.

Južno sadje. Levantinsko. Cene za kalamatske smokve so bile dobre, a prometa je bilo malo. Glede sultanin malo povpraševanja; gledé rozin nobene kupčije. Ta teden so došli datlji iz Bassare (125 q; prodali so jih po 50 do 70 K q.)

Volna. Trg miren; nobenih naročb. Prodalo se je 500 zavitkov skadarske jagnečje po 180—182 fr. K. — zlatu; 300 dto. bosenske po 178—186 K in 200 dto. grške po 174 do 180 K za q.

Les. Trg medel; promet omejen.

Olje: oljkino. Položaj so ni spremenil. Prodalo se je 300 q. albanskega oljščenege v sodih po 66—68 K za q.

OBUVALA!
PEPI KRAŠEVEC
pri cerkvi Sv. Petra (Plazza Rosario pod ljudsko šolo)
priporoča svojo

bogato zalogo raznovrstnega obuvala za gospode, gospe in otroke

Poštne naročbe se izvrše v tistem dnevu. Odpošiljatev je poštne prosta.

Prevzema vsako delo na debelo in drobno ter izvršuje iste z največjo natančnostjo in točnostjo po konkurenčnih cenah.

Za mnogobrojne naročbe se priporoča
Josip Stantič
čevlj. mojster

Velika zaloga
solidnega pohištva in tapečarij
od
Viljema Dalla Torre v Trstu
Trg San Giovanni hšt. 5. (hila Diana).
Absolutno konkurenčne cene.
Moje pohištvo donese srečo.

Dunajska filjalka
Hranilne vloge na knjižice s 4^o/_o
Menjalnica, borzno posredovanje, posojila na vrednostne papirje, menični eskompt, vinkuliranje in razvinkuliranje obligacij.

Živnostenska banka

na Dunaju, I., Herrengasse 12.

Glavnica v akcijah 20.000.000 K.
Reservni zaklad nad 7.000.000 K.
Centrala v Pragi.
Podružnice v Brnu, Plznu, Budejovicah, Pardubicah, Taboru, Benešavi, Iglavi, Moravski Ostravi.

Jabolka
najfinejše vrste
100 kg. 8 gld.
nižje vrste 5 gld. nefrankovano, po povzetju pošilja
J. Razboršek
Šmartno pri Litiji (Kranjsko)

One naše gosp. kupce ki pošiljajo po blagó z vozom, prosimo naj opozorijo voznike da smo se preselili v ulico **Commerciale št. 3** (v bližini dobro poznane kavarne **Fabris**.)
J. PIPAN & Co
Zaloga kave, riža in olja.

Anton Pečenko
Vrtna ulica 10 - GORICA - Vrtna ulica 10.
priporoča
pristna bela in črna vina iz vipavskih, furlanskih, briskih, dalmatinskih in isterskih vinogradov.
Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogrske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.
Cene zmerne. Postrežba poštena.

Tržaška posojilnica in hranilnica
registrirana zadruga z omejenim poroštvo.
ulica S. Francesco št. 2, I. n.
(Slovanska Citalnica).
Hranilne vloge se sprejemajo od vsakega, če tudi ni ud zadruge in se obrestujejo po 4^o/_o. Rentni davek od hranilnih ulog plačuje zavod sam.
Posojila dajejo se samo zadržnikom in sicer na uknjižbo po 5¹/₂ % na menjico po 6 % na zastavo po 5¹/₂ %.
Uradne ure so: od 9—12 dopoldne in od 3—4 popoldne.
Izplačuje se: vsaki ponedeljek od 11—12 dopoldne in vsaki četrtek od 3—4 popoldne.
Posiño hranilnični račun 816.004.

Trgov.-obrt. registrirana zadruga
z neomejenim jamstvom.
V GORICI, semeniška ul. št. 1., I. nadstr.

Obrestuje hranilne vloge, stalne, ki s. nalože za najmanj jedno leto po 5 %, navadne po 4¹/₂ % in vloge na Conto-current po 3,60 %. Sprejema hranilne knjižice družih zavodov brez izgube obresti ter izdaja v zameno lastne. Rentni davek plačuje zadruga sama.
Daje posojila na poroštvo ali zastavo na 5letno odplačevanje v tedenskih ali mesečnih obrokih, proti vknjižbi varščine na 10letno odplačevanje, v tekočem računu po dogovoru.
Sprejema zadržnike, ki vplačujejo dalež po 300 kron po 1 krono na teden, ali daljših obrokih po dogovoru. Deleži se obrestujejo po 6,15 %.
Vplačevanje vrši se osebno ali potom polnočnice na čekovni račun št. 842.366.
Uradne ure: od 9—12 dopoldne in od 3—4 popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9—12. dopoldne.

Na najvišje povelje Njegovega c. in kr. apostol. Velikanstva

XXI. c. kr. drž. loterija
za skupne vojaške dobrodelne namene.
Ta denarna loterija,
ki je jedina v Avstriji zakonito dovoljena, obsega 18.122 dobitkov v gotovini, v skupnem znesku 418.640 kron. Glavni dobiček znaša v gotovini:
200.000 kron
Za izplačilo dobitkov jamči c. kr. loterijski dohodni urad.
Žrebanje nepreklicno dne 13. decembra 1900
Jedna srečka stane 4 krone.
Srečke se dobivajo pri oddelku za državne loterije na Dunaju, I. Riemergasse 7., v loterijskih kolekturah, v tobakarnah, pri davčnih, poštah, brzojavnih in železniških uradih, v menjalnicah itd.; igralni načrti tirga za kupce srečk.
Srečke se dopošljejo poštne prosto.
C. kr. loterijska direkcija, oddelek za državne loterije.



izdeluje in pošilja

Prva siseška izdelovalnica tamburice

J. Stjepušin
Sisek (Hrvaška)

Odlikovana na pariški razstavi 1900 in na miljenjski razstavi 1896 z velikimi kolajnami.

Velik ilustriran cenik se pošilja na zahtevo vsakemu brezplačno in franko.

Najvrstnejše, najboljšje in najcenejše

tamburice

Carl Greinitz Neffen
Na Corsu št. 33. podružnica Trst. Piazza della Legna 2.
Železo in razno železno blago na drobno in na debelo.
Priporočajo svojo dobro sortirano zalogo
predmetov za stavbarstvo
traverze, zaklepe, železo za kovače in facon, stare železnične šine, držaje in ograje, vodnjake, pumpe, železne cevi in take iz vlitiga železa, vse tehnične predmete, popolne naprave kopelji in stranišč peči in štedilna ognjišča
kubinsko, namizno in hišno opravo, železne meble in pred ognjem varne blagajne nagrobne križe in obgrobnje ograje, orodja za vsako obrt.



Kathreiner

je samo pravi v znanih

Kathreinerjevih zavojih!

Zatoraj nikoli v odprtih ali v drugih za prevranje računajočih ponarejenih zavojih.

Kathreiner Kneippova sladna kava
je najkusejša, kakor tudi edino zdrava in zraven tega najcenejša primes k bobovi kavi.

Kathreiner Kneippova sladna kava
bode z veseljem in z vedno raztočjem učinkom v stotisoč družinah použita.

Kathreiner Kneippova sladna kava
je tam, kjer se zavoljo zdravja bobova kava prepove, najboljši nadomestek.

„Ljubljanska kreditna banka“
v Ljubljani
Spitalske ulice št. 2.

Nakup in prodaja
vseh vrst rent, državnih papirjev, zastavnih pisem, srečk, novcev, valut itd. po najkulantnejših pogojih.

Posojila na vrednostne papirje proti
nizkim obrestim.
zavarovanje proti kurzni izgubi.
Promese k vsem žrebanjem.

Sprejemanje denarnih vlog
na vložne knjižice, na tekoči račun in na girokonto s 4¹/₂ % obrestovanjem od dne vloge do dne vzdiga.
Eskompt menjice najkulantneje.
Borzna naročila.

Mala oznanila.

Pod to rubriko prinašamo oznanila po najnižjih cenah. Za enkratno insercijo se plača po 1 nvč. za besedo; za večkratno insercijo pa se cena primerno zniža. Oglasi za vse leto za enkrat na teden stanejo po 10 gld. ter se plačujejo v četrtletnih anticiptivnih obrokih. Najmanjša objava 30 nvč.

V Trstu.

Inženjer Živic se priporoča svojim rojakom želeč, da ne bi nosili dobičkov našim nasprotnikom, kateri nas hočejo uničiti.

Prosi torej obrniti se za nakup strojev in tehničnih predmetov do njegove, stare, poštene, slovenske tvrdice.

Schivitz e Compⁱ, Trst ulica Zonta št. 5. pri novem sv. Antonu.

Krojač.

Anton Jerič, krojač v ulici Torrente št. 34, I. n. se priporoča slavnemu slovenskemu občinstvu, posebno pa častitljivi duhovščini.

Zaloga likerjev v sodih in buteljkah.

Perhauc Jakob ulica Acquedotto 8
Zaloga vsakovrstnih vin in buteljk. Postrežba točna, cene zmerne.

Krčme.

Potočnik Fran ima gostilno v ulici Irene št. 2, točič istrsko, dalmatinsko in belo vipavsko vino ter Steinfeldsko pivo vsaki čas mrzle jedi. Odprto vedno do polnoči.

Obuvala.

Rehar Peter ulica Riborgo št. 25. Velika zaloga in delavnica vsakovrstnega obuvala po naročbi.

Pekarne in sladčičarne.

H. Stibiel Piazzetta S. Giacomo št. 3 (Corso) filijalka ulica Riborgo 15. ima veliko pekarno in sladčičarno. Vedna zaloga vsakovrstnih tort, krokanov, konfetov, raznovrstnih sladčič v kosih in v skatljicah, finih biškotov, različnih likerjev in vin v buteljkah za poroke, birme, krste in druge slavnostne prilike. Vsakovrsten, vsak dan večkrat pečen fin in navađen kruh se razpošilja po pogodbi in naročilu franko na dom in trgovcem v razprodajo.

Jak. Perhauc Ulica Stadion št. 20, pekarna in sladčičarna, svež kruh večkrat na dan, prodaja moke. Vsprejema tudi domači kruh v pecivo. Postrežba točna.

Kavarne.

Anton Šorli priporoča svoji kavarn »Commercio« in »Tedesco« ki sti shajališči Slovencev. Na razpolago so vsi slovenski in mnogi drugi časniki.

Trgovci.

Oglje in drva.

Muha Josip v ulici del Torro št. 12. priporoča svojo dobro preskrbljeno zalogo oglja in raznega kuriva kakor premoga, koka, trdega lesa itd. Svoji k svojim!

Pohištvo.

Prva slovenska izdelovalnica in zaloga zaznovrstnega pohištva lastnega izdelka. Sprejemam naročbe po načrtu. Delo fino in trpežno, cene brez konkurence. Za mnogobrojne naročbe se toplo priporoča svojim rojakom v mestu in na deželi v smislu gesla „svoji k svojim.“ Andrej Jug v Trstu ulica S. Lucia 12. (zadej c. kr. deželne sodnije.)

Slovenec priporoča svojo veliko prodajnico in izdelovalnico vsakovrstnega pohištva in popraviljenje istega po cenah ki zadovolje gotovo vsakega gosta. Za obilne obiske se priporoča Ivan Cink, ulica S. Daniele št. 2.

Nepregorljive mrežice.

Vitez D. v Trstu, Piazza Negozianti št. 1. priporoča slavnemu občinstvu svoje nepregorljive mrežice (rettine) „Meteor“ in vse druge priprave za plinovo luč „Auer.“

V Gorici.

Civilni in vojaški krojač.

C. kr. privilegirani kroji vsakemu koj razumljiv krojiti

Martin Poveraj v Gorici na Travniku št. 22 I. n. ima izborni zalogo vsakovrstne blaga za obleke iz inozemskih in avstrijskih tovarn in gotovih oblek, dežnikov in sobnih plaščev za vsako sezono. Vse po najnovejši modi.

Voščene sveče.

J. Kopač svečar v Gorici ulica Sv. Antona št. 7 izdeluje sveče iz pristnega čebelnega voska. Za pristnost jamči s 2000 k. Za obilne naročbe se priporoča prečastiti duhovščini, cerkvenim oskrbnikom ter slavnemu občinstvu.